

N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 7 mars 1902, kl. 2 e. m.

*Memorial, angående beviljande af byggnadsanslag för riksbankens
afdelningskontor i Upsala.*

I en till utskottet den 27 nästlidne februari aflåten skrifvelse hafva fullmäktige i riksbanken anført följande:

»Efter framställning af fullmäktige blef på bankoutskottets förslag af 1901 års Riksdag beviljad ett anslag å 55,400 kronor för inköp af en riksbanken erbjuden, i hörnet af Kungsängs- och Bangårdsgatorna i kvarteret Bryggaren i Upsala belägen tomt om 1,890,7 kvadratmeter, men i fråga om ett sedermera under riksdagens lopp af fullmäktige begärdt anslag å 450,000 kronor för uppförande å tomten af en byggnad, innehållande lokaler för riksbanken samt post- och telegraflokaler, fann utskottet ej skäl för det dåvarande vidtagna någon åtgärd. Utskottet hade nemligen, enligt hvad genom protokollsutdrag den 21 maj 1901 blef fullmäktige meddeladt, funnit de skisser och kostnadsförslag, som på fullmäktiges föranstaltande utarbetats, sedan anslag till förenämnda tomtinköp beviljats, icke vara tillfredsställande och kostnadsförslaget allt för högt, till följd hvaraf utskottet anmodade fullmäktige att efter förnyad utredning, hvarvid olika arkitekter borde inbjudas att i fri täflan afgifva förslag till nya ritningar och kostnadsberäkningar, vid innevarande riksdag

till utskottet inkomma med den framställning i ämnet, hvartill omständigheterna kunde föranleda.

Sedan derefter köpeaftal upprättats angående ifrågavarande tomt, hvilken riksbanken numera tillträdt, läto fullmäktige till verkställighet af utskottets föreskrifter den 1 augusti 1901 utfärda inbjudning till täflan om uppgörande af skissritningar till ifrågavarande nybyggnad enligt program, vid hvilket utarbetande sakkunnige personer biträdt. Tre pris å 2,000, 1,250 och 750 kronor utfästes, hvarjemte fullmäktige förbehöllo sig rätt att till visst pris inköpa sådana täflingsförslag, som kunde anses vara deraf förtjenta. Till prisdomare utsågos, utom fullmäktige Törneblad och Almström, professor I. G. Clason samt arkitekterna Aron Johansson och M. Borgstedt, hvarjemte för bedömandet af förslagen, i hvad de afsågo post- och telegrafverkens lokaler, med prisdomarne adjungerades sakkunnige från vederbörande embetsverk.

Vid täflingstidens utgång hade inlemnats tillhopa 20 olika förslag, af hvilka det med 1:sta priset belönade förslaget (märkt »Rix») på följande sätt omnämndes af prisdomarne:

»Förslaget 'Rix' utmärker sig för en synnerligen god planindelning samt för en enkel och värdig fasadbehandling. Genom den viktiga afskärningen af byggnadens hörn i gatskärningen har möjliggjorts bildandet af en rymlig, fri plats framför hufvudentréen, hvarjemte genom indragning af byggnadens ena flygel från vidliggande granntomt afsevärda fördelar vunnits i fråga om lokalernas belysning och tillvaratagande af utrymmet. Förslaget, som bättre än något af de öfriga uppfyller programmets fordringar på lokalernas storlek och inbördes läge, är slutligen med afseende på kostnaderna fördelaktigare än något af de öfriga förslagen, som öfver hufvud kunnat ifrågakomma till erhållande af pris.»

Det sålunda bedömda förslaget, hvilket enligt förslagsställarens approximativa beräkning skulle kräfva en byggnadskostnad af circa 336,000 kronor utom grundläggningskostnad, befans vid namnsedlarnes öppnande vara afgifvet af arkitekterna Fritz Ullrich och Edvard Hallquisth.

Efter samråd med dessa och för erhållande af fullständigt förslag med kostnadsberäkning till utförande af grundläggningen, läto fullmäktige genom ingenjörsfirman Bennet & C:o undersöka grunden, hvarefter det af firman den 11 sistlidne januari afgifna utlåtandet tillställdes arkitekten C. A. Ekholm i Upsala, hvilken beräknade kostnaden till kronor 38,597.20 med tillägg af 3,000 kronor, för den händelse grundmurarna komme att i sin helhet utföras af beton i stället för gråsten i bruk.

Då mot det framställda grundläggningsförslaget ej var något att erinra, fortsattes förhandlingarna med det ofvannämnda täffingsförslagets författare, hvilka, då prisnämnden ansett byggnaden icke kunna för det af Ullrich & Hallquisth beräknade beloppet utföras, anmodades att inkomma med en ny beräkning öfver byggnadskostnaden samt arbetsbeskrifning.

Mot tillförlitligheten af det kostnadsförslag, som härefter af bemälde arkitekter utarbetats, har icke förekommit anledning till gensägelse. Det slutar å ett belopp af 425,000 kronor, hvartill, om för grunden skulle användas cementbeton i stället för gråsten i bruk, skulle komma 5,000 kronor. Läggas till den för byggnaden sålunda beräknade summan hvad tomten kostat i inköp, erhålles ett belopp af 485,400 kronor.

Till förräntande af denna utgiftssumma samt nödigt underhåll af huset m. m. kan påräknas i hyror för post- och telegraf- samt öfriga för uthyrning tillgängliga lokaler cirka 18,000 kronor, motsvarande närmare 4 procent å totalkostnaden, hvarvid dock ej beräknats värdet af de för riksbanken afsedda lägenheterna.

Med afseende å hvad sålunda anförts och då en dylik afkastning af byggnaden kan anses någorlunda skälig och ritningarna i det hela taget synas ändamålsenliga, tydligtvis med de eventuella jemkningar, som kunna visa sig nödiga, hemställa fullmäktige,

att till utförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af arkitekterna Ullrich och Hallquisth upprättade ritningar, af en byggnad till inrymmande af lokal för riksbankens kontor samt för post- och telegraf- jemte telefonexpedition ett anslag må beviljas af 430,000 kronor, med rätt för fullmäktige att vid arbetets utförande låta vidtaga de mindre ändringar i planen, som kunna anses ändamålsenliga, dock utan ökning af kostnaden.»

Med denna skrifvelse hafva till utskottet öfverlemnats deri omfördälda, af arkitekterna Fritz Ullrich och Edvard Hallquisth upprättade ritningar med tillhörande kostnadsförslag och arbetsbeskrifning jemte öfriga till ärendet hörande handlingar.

Arbetsbeskrifningen angifver, att å riksbankens ifrågavarande tomt skulle i öfverensstämmelse med förenämnda ritningar uppföras ett tre våningars stenhus, hvars bottenvåning delvis är entresolerad, allt under svart plåttak med följande allmänna inredning. I bottenvåningen anordnas lokaler för riksbankens och postens behof med den förras lokaler förlagda utåt Kungsängsgatan och postens lokaler mot Bangårdsgatan; våningen en trappa upp inredes till lokaler för postens och telegrafens behof samt våningen två trappor upp till tre bostadsvåningar, af hvilka två utgöras af hvardera sju rum och kök och den tredje af tre rum och kök, samt en dublett. Dessutom inredes i bottenvåningen (entresolvåningen), förutom några arkiv-, förråds- och toilettrum m. m., en lägenhet, bestående af två rum och kök, och i vinden anordnas likaledes en lägenhet om två rum och kök. Källare inredas under hela huset.

Enligt arbetsbeskrifningen skulle å gården uppföras en byggnad af sten för stall och vagnbod samt en af trä till afträden.

Kostnadsförslaget upptager följande hufvudposter:

Grundläggningsarbeten	kr.	51,370.—
Murnings- och stenarbeten	»	148,873.25
Kakelugnar och värmeledning m. m.	»	32,800.—
Timmermans- och snickeriarbeten	»	85,332.—
Plåt-, jern- och smidesarbeten.....	»	39,500.—
Diverse arbeten, ritningar och oförutsedda behof	»	67,124.75
		<hr/>
	Summa kr.	425,000.—

och kommer denna summa, om hela grunden utföres af cementbeton i stället för gråsten i bruk, att ökas med 5,000 kronor eller till sammanlagdt 430,000 kronor.

Vid granskning af de förelagda ritningarne har utskottet ej haft anledning att mot desamma framställa någon anmärkning, utan har utskottet funnit dels fasadritningarne vara utförda i en enkel, men anslående stil, dels ock plan- och sektionsritningarne utvisa en ändamålsenlig inredning såväl för riksbankens, postens och telegrafens lokaler som för bostadsvåningarne. Ej heller har utskottet ansett, att de i kostnadsförslaget upptagna posterna blifvit i allmänhet vare sig för högt eller lågt beräknade,

utan synas de motsvara den kostnad, hvarför de särskilda arbetena med nu gällande arbetslöner och pris å byggnadsmaterialier böra kunna utföras; och då anledning ej finnes att befara någon prishöjning, torde man kunna vara berättigad antaga, att för nu ifrågasatta nybyggnad den beräknade kostnadssumman icke skall, såsom vid ett par föregående riksbanksbyggnader varit fallet, behöfva öfverskridas.

Då utskottet således ej har någon erinran mot vare sig det föreslagna byggnadsföretaget eller därför angifna kostnadssumma samt, enligt bankofullmäktiges uppgifter om beräknade hyresinkomster från byggnaden, denna synes kunna gifva skälig ränta å därför nedlagdt kapital, föranlåtes utskottet hemställa,

att Riksdagen må, för uppförande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af arkitekterna Fritz Ullrich och Edvard Hallquisth upprättade ritningar af en byggnad till inrymmande af lokaler för riksbankens afdelningskontor i Upsala samt för post- och telegraf- jemte telefonexpedition, ställa till bankofullmäktiges förfogande ett anslagsbelopp af högst 430,000 kronor, med rätt för fullmäktige att vid arbetets utförande låta vidtaga de mindre ändringar i planen, som kunna anses ändamålsenliga, dock utan ökning af kostnaden.

Stockholm den 7 mars 1902.

På bankoutskottets vägnar:

ER. GUST. BOSTRÖM.